

Veelgestelde Vragen CSRD

Versie 1.2 – 18 juni 2025

De invoering van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is een belangrijke stap richting meer transparantie en verantwoording over duurzaamheid in de zorgsector.

Dit document met veelgestelde vragen biedt zorgverzekeraars, zorgaanbieders, en andere ketenpartners duidelijkheid over de reikwijdte, verplichtingen en praktische gevolgen van de samenwerking rond de CSRD binnen Zorgverzekeraars Nederland.

In lijn met het zorginkoopbeleid 2026 en de ambities van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0, benadrukt dit document het belang van samenwerking en gegevensuitwisseling. Zo wordt gezamenlijk gewerkt aan toekomstbestendige zorg.

1.	Wat is de CSRD?	2
2.	Waar is de CSRD op van toepassing?	2
3.	Wat is het Omnibusvoorstel en wat is de impact hiervan?	2
4.	Wat zijn de belangrijkste aspecten van de CSRD?	3
5.	Hoe beïnvloedt de CSRD de zorgverzekeraars en zorgkantoren?	3
6.	Wat is de impact van de CSRD op mij als zorgaanbieder?	3
7.	Hoe gaan zorgverzekeraars (en zorgkantoren) om met de CSRD ten aanzien van zorginkoop?	4
8.	Wat zijn de materiële duurzaamheidsthema's van de zorgverzekeraars?	4
9.	Zou de kwaliteit van de zorg ook geen materieel onderwerp moeten zijn waarover je middels de CSRD-rapportage gaat verantwoorden?	5
10.	Onze organisatie wil graag het gesprek aangaan met de zorgverzekeraars over onze materiële thema's en hoe de zorgverzekeraars daarnaar kijken (stakeholderdialoog). Hoe kunnen we dat organiseren?	6
11.	Gaan jullie data opvragen bij individuele zorgaanbieders?	6
12.	Welke data gaan zorgverzekeraars (en zorgkantoren) uitvragen voor hun CSRD-rapportage?	6
13.	Hoe gaan de zorgverzekeraars (en zorgkantoren) straks data uitvragen?	6
14.	Wat is de verhouding van de CSRD ten opzichte van de Green Deal Duurzame Zorg (GDDZ)?	7
15.	Er staat al een passage in de zorginkoopcontracten over duurzaamheid, hoe verhoudt deze zich tot de CSRD (en de gegevens die jullie in dit kader gaan opvragen)?	7
16.	Met de Green Deal Duurzame Zorg 3.0, de Milieubarometer en de certificering via de Milieuthermometer Zorg besteden veel zorgaanbieders al aandacht aan duurzaamheid. Zijn deze initiatieven voldoende om te voldoen aan de CSRD-verplichting?	7
17.	Wat gebeurt er als de zorgverzekeraars straks data aan mij als zorgaanbieder gaan uitvragen die ik niet heb?	7
18.	Wat moet ik doen als zorginstelling als ik niet CSRD-plichtig ben?	8
19.	In het zorginkoopbeleid 2026 voor de Wlz zijn specifieke doelstellingen opgenomen, gebaseerd op de uitvoeringsplannen van de GDDZ die door de branches (ActiZ, VGN en de Nederlandse GGZ) zijn opgesteld. Hoe worden deze concrete doelstellingen gerelateerd aan de CSRD en zullen de zorgkantoren specifieke gegevens opvragen bij de Wlz-zorgaanbieders om de voortgang op deze doelen te volgen?	8
20.	Waar kan ik de gepubliceerde verslagen van de verzekeraars terugvinden?	9

I. CSRD

1. Wat is de CSRD?

CSRD staat voor *Corporate Sustainability Reporting Directive* en is de nieuwe EU rapportage-eis waar grote Europese ondernemingen aan moeten voldoen. De CSRD verplicht ondernemingen om op een vergelijkbare manier te gaan rapporteren over duurzaamheidsthema's. Het doel is dat ondernemingen transparant zijn over hun effecten op mens, milieu en maatschappij en daar ook verantwoordelijk voor gehouden worden. Dit wordt gedaan aan de hand van *European Sustainability Reporting Standards* (ESRS). De CSRD vraagt ondernemingen niet alleen te rapporteren over hun eigen bedrijfsperformance op het gebied van duurzaamheid, maar ook verantwoordelijkheid te nemen over activiteiten in hun waardeketen.

2. Waar is de CSRD op van toepassing?

De CSRD treedt gefaseerd in werking voor ondernemingen. De eerste ondernemingen moeten rapporteren over hun boekjaar 2024, waarna steeds meer ondernemingen dienen te rapporteren vanaf 2027 en 2028 in overeenstemming met de in april 2025 ingestemde 'stop-de-klok' Omnibusvoorstel. De CSRD is in Nederland van toepassing op de volgende ondernemingen (conform titel 9 Burgerlijk Wetboek 2):

1. Grote B.V.'s, N.V.'s, V.O.F.'s en C.V.'s;
2. Grote ondernemingen van openbaar belang (kort gezegd, banken, verzekeraars en beursvennootschappen);
3. Middelgrote en kleine ondernemingen van openbaar belang;
4. Bepaalde niet-EU ondernemingen.

Voor zorginstellingen betekent dit dat er een rapportageverplichting bestaat voor de grotere zorginstellingen, mits zij een B.V. of N.V. zijn. Deze zal opgenomen moeten worden in hun jaarverslag en gecontroleerd worden door hun accountant, inclusief een aparte verklaring op het duurzaamheidshoofdstuk.

3. Wat is het Omnibusvoorstel en wat is de impact hiervan?

Op 26 februari presenteerde de Europese Commissie het Omnibus-voorstel. Dit voorstel is gericht op het vereenvoudigen van de diverse wetten die betrekking hebben op het rapporteren over duurzaamheidsprestaties van ondernemingen. Het is voorzien dat het voorstel in het vierde kwartaal van 2025 door het Europees Parlement zal worden besproken en goedgekeurd. Momenteel is er nog geen duidelijkheid over de specifieke gevolgen voor de rapportageplicht van de afzonderlijke zorgverzekeringsmaatschappijen. Volgens het huidige vereenvoudigingsvoorstel blijven grotere zorgverzekeringsmaatschappijen (> 1.000 medewerkers) verplicht om jaarlijks een CSRD-rapportage op te stellen. De overige zorgverzekeringsmaatschappijen volgen de veranderingen nauwkeurig en evalueren hoe zij hun duurzaamheidsprestaties willen rapporteren.

4. Wat zijn de belangrijkste aspecten van de CSRD?

De CSRD richt zich op drie onderdelen van duurzaamheid (ESG), namelijk *environment* / milieu (E), sociaal / mens (S) en *governance* / bestuurlijk (G), waarin diverse subthema's te onderscheiden zijn. De CSRD vraagt ondernemingen om materiële thema's te identificeren om hierover te rapporteren wat hun positieve en negatieve impact is en welke risico's en kansen geïdentificeerd zijn. De CSRD vraagt ondernemingen (vaak) om te rapporteren volgens een vast stramien, namelijk:

- Wat is het beleid dat je hebt?
- Hoe ga je om met je stakeholders?
- Hoe ga je om met herstelmaatregelen in geval van negatieve impact?
- Welke acties en maatregelen heb je om positieve impact te bevorderen en negatieve impact tegen te gaan / te mitigeren?
- Welke doelen stel je?

Tot slot heeft de CSRD voor bepaalde subthema's specifieke maatstaven bepaald waarlangs gerapporteerd dient te worden.

De SER (Sociaal-Economische Raad) heeft ook een aantal webinars en een eigen FAQ gepubliceerd ter kennisdeling. Zie hiervoor:

- [Webinars over de CSRD | SER](#)
- [Vragen en antwoorden CSRD en ESRS | SER](#)

5. Hoe beïnvloedt de CSRD de zorgverzekeraars en zorgkantoren?

De nieuwe EU-richtlijn *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD) verplicht ondernemingen om hun duurzaamheidsgerelateerde impacts, risico's en kansen op het gebied van milieu, sociaal en governance (ESG) in kaart te brengen en duurzaamheidsinformatie te rapporteren als onderdeel van de jaarverslaggeving. Met de huidige stand van de wetgeving en Omnibusvoorstel zijn de vier grootste verzekeraars van ZN CSRD-plichtig.

6. Wat is de impact van de CSRD op mij als zorgaanbieder?

De meeste Nederlandse zorgaanbieders vallen als publiekrechtelijke organisaties, stichtingen en verenigingen buiten de scope van directe CSRD-werking. Echter, doordat CSRD-plichtige ondernemingen, zoals zorgverzekeraars en banken, ook bij zorgaanbieders kunnen aankloppen voor informatie ten behoeve van onder andere de voetafdruk in de keten, zullen veel zorgaanbieders indirect toch aan de slag moeten met duurzaamheidsrapportering.

Ook zorgverzekeraars kunnen een data-uitvraag gaan doen bij jou als zorgaanbieder. De zorgverzekeraars hebben met elkaar afgesproken maximaal in te zetten op administratieve lastenverlichting voor ketenrelaties (waaronder met name ook zorgaanbieders). Daarom werken de zorgverzekeraars nauw samen om een eenduidige uitvraag te doen van data. Dit kan ofwel richting de zorgaanbieder zijn, ofwel vanuit andere bronnen. Wanneer zorgverzekeraars specifieke data nodig gaan hebben (in de toekomst), dan zal dit meegenomen worden in het zorginkoopproces.

7. Hoe gaan zorgverzekeraars (en zorgkantoren) om met de CSRD ten aanzien van zorginkoop?

Iedere zorgverzekeraar is verplicht en gerechtigd om zelf in te schatten welke materiële ESG-impacts zich voordoen in de eigen waardeketen. In 2023 hebben de tien leden van ZN afgesproken om gezamenlijk invulling te geven aan de verplichtingen uit de CSRD *ten aanzien van de bedrijfsactiviteit zorginkoop*. Via deze samenwerking kunnen zorgverzekeraars (en zorgkantoren) maximaal inzetten op administratieve lastenverlichting door informatie aan zorgaanbieders op uniforme wijze uit te vragen.

Ook moet dit leiden tot een gezamenlijke basis voor de CSRD-rapportages van alle zorgverzekeraars met betrekking tot de bedrijfsactiviteit zorginkoop, wat bijdraagt aan een gezamenlijke, branche brede inspanning om de zorgsector te verduurzamen.

8. Wat zijn de materiële duurzaamheidsthema's van de zorgverzekeraars?

De door zorgverzekeraars gezamenlijk uitgevoerde ESG-impactassessment van de waardeketen 'zorginkoop' heeft geleid tot een shortlist van zes materiële ESG-impact. Deze shortlist vormt de basis voor de uitvraag aan ketenrelaties en bevat de materiële thema's waar input vanuit de keten op gevraagd wordt (daar waar de benodigde informatie niet voorhanden is). De materiële thema's kunnen in de individuele CSRD-rapportages van de zorgverzekeraars anders verwoord zijn.

De CSRD-rapportage vanuit zorginkoop ziet op vier milieu en twee sociale duurzaamheidsonderwerpen, zie onderstaande tabel. De lijst van duurzaamheidsonderwerpen, inclusief meer toelichting, is te vinden op de [website van ZN](#).

ESRS	Thema	Sub(sub)thema	Impactbeschrijving	Richting impact
E1	Klimaatverandering	Klimaatmitigatie	[naam zorgverzekeraar] heeft impact op opwarming van de aarde door scope 3-emissies van de zorgverzekeraar. Deze wordt veroorzaakt door: • vastgoed en medewerkersreisbewegingen als onderdeel van scope 1 en 2 van de zorgaanbieders. • farmacie als onderdeel van scope 3 van de zorgaanbieders. • hetgeen naast de hierboven genoemde gebieden als onderdeel van scope 1, 2 en 3 van de zorgaanbieders.	negatief
E2	Verontreiniging	Waternverontreiniging	[naam zorgverzekeraar] heeft impact op verontreiniging van het water in Nederland doordat (resten van) geneesmiddelen en	negatief

ESRS	Thema	Sub(sub)thema	Impactbeschrijving	Richting impact
			chemische producten via het riool in het oppervlaktewater terechtkomen.	
E5	Materiaalgebruik en circulaire economie	Afval(stoffen)	[naam zorgverzekeraar] heeft impact op afvalproductie in de zorg door het financieren van zorgverlening waarbij veel gewerkt wordt met wegwerpartikelen (disposables).	negatief
E5	Materiaalgebruik en circulaire economie	Materiaalinstromen incl. materiaalgebruik	[naam zorgverzekeraar] heeft impact op materiaalinstromen en materiaalgebruik in de zorg door het financieren van zorgverlening waarbij veel gewerkt wordt met (medische) apparatuur, materialen en wegwerpartikelen (disposables).	negatief
S2	Werknemers in de waardeketen	Veiligheid en gezondheid	[naam zorgverzekeraar] heeft impact op gezondheid en welzijn van werknemers in de zorg, door het financieren van de arbeidsmarkt Zorg en Welzijn, waar de ervaring van (administratieve) werkdruk kan leiden tot een verminderd gevoel van gezondheid en welzijn.	negatief
S4	Consumenten en eindgebruikers	Entiteit specifiek	[naam zorgverzekeraar] heeft impact op haar verzekerden door bij het inkopen van zorg te borgen dat er voldoende zorg beschikbaar is voor haar huidige en toekomstige verzekerden.	positief

Tabel 1: Tabel 1 Milieu- en sociale duurzaamheidsonderwerpen in de CSRD-rapportage vanuit zorginkoop.

9. Zou de kwaliteit van de zorg ook geen materieel onderwerp moeten zijn waarover je middels de CSRD-rapportage gaat verantwoorden?

De CSRD bevat voorgeschreven thema's waaruit bepaald moet worden welke thema's materieel zijn voor jouw organisatie. Binnen die voorgeschreven thema's is kwaliteit van zorg geen onderwerp. De komende jaren kunnen branche-specifieke richtlijnen toegevoegd worden aan de CSRD. Mogelijk dat dit een onderdeel van een branche-specifieke richtlijn voor de zorgsector wordt. In Nederland is de kwaliteit van zorg een verantwoordelijkheid van de gehele zorgketen, waaronder ook zorgverzekeraars en zorgkantoren, reeds geborgd door de Zvw en Wlz.

10. Onze organisatie wil graag het gesprek aangaan met de zorgverzekeraars over onze materiële thema's en hoe de zorgverzekeraars daarnaar kijken (stakeholderdialoog). Hoe kunnen we dat organiseren?

We spreken graag als zorgverzekeraars gezamenlijk met de zorgaanbieders over hun duurzaamheidsthema's. Gezamenlijk organiseren we dan ook met regelmaat bijeenkomsten en overlegmomenten om in gesprek te gaan over materiële thema's en duurzaamheidsprestaties. De zorgverzekeraars hebben in juli 2024 met de branche-partijen (Zvw en Wlz) om tafel gezeten om de vanuit de CSRD-vereiste stakeholderdialoog met de ondernemingen te voeren. Wij vragen u contact op te nemen met uw brancheorganisatie voor meer informatie over die stakeholderdialoog.

II. Data

11. Gaan jullie data opvragen bij individuele zorgaanbieders?

Samen hebben we impact op de zorgketen. Dat wil zeggen dat we als zorgverzekeraars hierover moeten rapporteren en dus meer informatie nodig hebben: concrete doelen, plannen, acties en resultaten. Waarschijnlijk hebben we daarvoor uiteindelijk data van zorgaanbieders nodig voor de materiële thema's (zie ook de vraag over de materiële thema's). We zullen daarbij wel gebruik maken van infasering (overgangsbepaling). Dat betekent dat we nu nog gebruik zullen maken van bestaande informatie en schattingen. Voor 2025 en verder zullen we als onderdeel van de implementatie eerst de maatstaven verfijnen. Daarbij wordt eerst gekeken of er beschikbare (openbare) data is. Daarna wordt bepaald of, en indien nodig, welke data er wordt gevraagd van de zorgaanbieders.

12. Welke data gaan zorgverzekeraars (en zorgkantoren) uitvragen voor hun CSRD-rapportage?

Momenteel zijn de zorgverzekeraars (en zorgkantoren) nog bezig met het implementeren van de CSRD. Een onderdeel hiervan is om te bepalen welke data nodig is. Voor 2025 en 2026 zal er geen data worden uitgevraagd bij de zorgaanbieders. Voor 2027 en verder zullen als onderdeel van de implementatie eerst de maatstaven worden verfijnd. Er wordt eerst gekeken of er beschikbare (openbare) data is. Daarna wordt bepaald welke data er wordt gevraagd van de zorgaanbieders. Er is momenteel nog geen concrete databehoeftedefinitie die dient te worden opgevraagd.

13. Hoe gaan de zorgverzekeraars (en zorgkantoren) straks data uitvragen?

In 2023 hebben de tien leden van ZN afgesproken om gezamenlijk invulling te geven aan de verplichtingen uit de CSRD ten aanzien van de bedrijfsactiviteit zorginkoop. Via deze samenwerking kunnen zorgverzekeraars (en zorgkantoren) maximaal inzetten op administratieve lastenverlichting door informatie aan zorgaanbieders op uniforme wijze uit te vragen.

Ook moet dit leiden tot een gezamenlijke basis voor de CSRD-rapportages van alle zorgverzekeraars met betrekking tot de bedrijfsactiviteit zorginkoop. Zij zullen daarom gezamenlijk de data uitvragen en streven ernaar om de toekomstige noodzakelijke uitvraag van informatie in de waardeketen te uniformeren en te laten aansluiten bij andere initiatieven, zoals bijvoorbeeld de monitoring op de GDDZ.

We respecteren daarbij bestaande afspraken en werkwijzen voor gegevensuitwisseling die in de verschillende zorgvelden van kracht (kunnen) zijn, zoals bijvoorbeeld het programma [KIK-V](#) voor de verpleeghuiszorg.

14. Wat is de verhouding van de CSRD ten opzichte van de Green Deal Duurzame Zorg (GDDZ)?

De CSRD biedt een rapportageraamwerk waar een groot aantal ondernemingen aan moet voldoen, waarbij het gaat om het rapporteren van informatie. De GDDZ is een afspraak tussen de overheid en andere partijen om de zorg te verduurzamen en om daar gezamenlijk in op te trekken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het verlagen van de CO₂-uitstoot in de zorg.

Zowel de CSRD als de GDDZ hebben als doelstelling om verduurzaming verder op gang te helpen. Vanuit beide is er een overlap in thema's, waarbij de wens voor de toekomst is om deze verder te integreren.

15. Er staat al een passage in de zorginkoopcontracten over duurzaamheid, hoe verhoudt deze zich tot de CSRD (en de gegevens die jullie in dit kader gaan opvragen)?

Het uitgangspunt is dat zorgverzekeraars hun rapportages zoveel mogelijk op basis van bestaande en beschikbare gegevens opstellen, en bij eventuele informatieverzoeken aan zorgaanbieders oog houden voor een minimale administratieve belasting van de zorgaanbieder, zoals nu in de zorginkoopcontracten is opgenomen. Verdere borging van optimale uniformiteit en zo laag mogelijke administratieve lasten volgt uit de aanpak dat zorgverzekeraars en zorgkantoren bij zorginkoop en CSRD-rapportage t.a.v. ecologische thema's maximaal aansluiten bij de ambities en acties die zorgbranches in hun GDDZ-uitvoeringsplannen hebben vastgelegd.

16. Met de Green Deal Duurzame Zorg 3.0, de Milieubarometer en de certificering via de Milieuthermometer Zorg besteden veel zorgaanbieders al aandacht aan duurzaamheid. Zijn deze initiatieven voldoende om te voldoen aan de CSRD-verplichting?

Nee, deze initiatieven zijn niet voldoende om te voldoen aan de CSRD-wetgeving. Daarvoor is meer nodig zoals een audittrail, een volledige PDCA. Ook is de CSRD breder dan alleen klimaat en milieu / ecologische thema's. Het bevat ook sociale thema's of besturingsthema's. Ben je niet CSRD plichtig, dan kan verslaglegging wel een mooie drive zijn om de verduurzaming te professionaliseren. Het [Milieu Platform Zorg](#) (MPZ) heeft richtlijnen en acties voor een duurzaam jaarverslag.

17. Wat gebeurt er als de zorgverzekeraars straks data aan mij als zorgaanbieder gaan uitvragen die ik niet heb?

In eerste instantie gaan zorgverzekeraars kijken naar de beschikbaarheid van (openbare) data in het zorgveld. Mocht er geen betrouwbare data beschikbaar zijn, dan kan er een uitvraag komen naar jou als zorgaanbieder om deze data aan te leveren. Zorgverzekeraars zullen tijdig aangeven welke data benodigd is. Mocht deze data dan nog niet aanwezig zijn binnen jouw organisatie, dan heb je nog geruime tijd om deze data alsnog te verwerven.

III. Inkoopbeleid

18. Wat moet ik doen als zorginstelling als ik niet CSRD-plichtig ben?

Ook als je niet CSRD-plichtig bent, raden we aan om met duurzaamheid aan de slag te gaan. Van gecontracteerde zorgaanbieders verwachten zorgverzekeraars en zorgkantoren concreet dat zij zich inspannen om bij te dragen aan het realiseren van de doelen van de Green Deal Duurzame zorg 3.0. Pak daarvoor de GDDZ-thema's en ambities als basis en bepaal voor jouw organisatie logische acties. Kijk bij de acties hoe je deze in de reguliere organisatie kunt beleggen en hoe je de voortgang kunt monitoren en/of meten. Het [Milieu Platform Zorg](#) (MPZ) heeft richtlijnen en acties voor het werken aan verduurzaming en verantwoorden hierover in het jaarverslag.

Wilt u meer weten over het verduurzamen van de zorgsector? Lees dan verder in het [zorginkoopbeleid 2025](#) en [2026](#).

19. In het zorginkoopbeleid 2026 voor de Wlz zijn specifieke doelstellingen opgenomen, gebaseerd op de uitvoeringsplannen van de GDDZ die door de branches (ActiZ, VGN en de Nederlandse GGZ) zijn opgesteld. Hoe worden deze concrete doelstellingen gerelateerd aan de CSRD en zullen de zorgkantoren specifieke gegevens opvragen bij de Wlz-zorgaanbieders om de voortgang op deze doelen te volgen?

Deze doelstellingen hebben betrekking op onder andere het terugdringen van voedselverspilling (20% in 2026), de overgang naar plantaardige eiwitten in de voeding (50/50 in 2026), het verminderen van restafval (25% in 2026) en het verminderen van het gebruik van incontinentiemateriaal (5% in 2026) door het bevorderen van alternatieven zoals slim of wasbaar incontinentiemateriaal.

CSRD is een rapportageverplichting met een strak stramien waar wij als zorgverzekeraars aan moeten voldoen. De GDDZ is een gezamenlijke verduurzamingsopgave met doelstellingen en verplichtingen. Deze twee hebben overeenkomsten, maar kunnen ook schuren. In het inkoopbeleid hebben we de doelstellingen uit de GDDZ en uit de uitvoeringsplannen van de brancheorganisaties opgenomen om het gesprek aan de inkooptafel te kunnen voeren. Dit betekent echter niet dat we automatisch hierover in de CSRD zullen rapporteren. Bepaalde elementen zullen we wel over rapporteren, inclusief de daaraan gekoppelde acties in het uitvoeringsverslag Zorgverzekeraars Nederland:

- De doelstelling op GHG-emissies
- Verminderen van negatieve impact medicijnresten in water
- Verminderen van grondstofgebruik en het stimuleren circulariteit

IV. Gepubliceerde verslagen

20. Waar kan ik de gepubliceerde verslagen van de verzekeraars terugvinden?

Voorjaar 2025 hebben a.s.r., CZ, Menzis, VGZ en Zilveren Kruis - als CSRD-plichtige zorgverzekeringsbedrijven - conform de CSRD in hun Jaarverslag 2024 over duurzaamheid gerapporteerd. De verslagen zijn via de volgende links te lezen:

1. A.s.r.: [Annual Report 2024 ASR Nederland N.V.](#)
2. CZ: [CZ Jaarverslag 2024](#)
3. Menzis: [Jaarrekening en kerncijfers](#)
4. VGZ: [Jaarverslag](#)
5. Zilveren Kruis: [Publicaties](#)